

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา
อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์
The Social Welfare Needs of the Elderly
in the Area of Dong Phayung Sub-District
Administrative Organization, Don Chan, Kalasin

สมสมัย พิลาแดง^{*}, ยุทธพล ทวะชาลี^{**} และ กัตัญญู แก้วหานาม^{***}

Somsamai Piladang, Yuttapol Tavachalee and Kathanyoo Kaewhanam

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับบริการด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 491 คน กลุ่ม

---

^{*} นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

^{**} อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

^{***} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2557)

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ได้รับบริการด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 216 คน การ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 และแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิด สถิติวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 216 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.0 มีอายุ 63 ปี ร้อยละ 47.0 รองลงมา คือ อายุ 62 ปี และ 64 ปี ร้อยละ 40 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 100 สถานภาพสมรส ร้อยละ 100 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 91.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม (เบี้ยยังชีพ บุตร/หลานให้/รายได้จากอาชีพ) 2,001 - 3,000 บาท ร้อยละ 91.2

2. ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 3.80$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x} = 3.72$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 3.47$) และด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.48$) ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา มีดังนี้

3.1 ด้านสุขภาพอนามัย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ออกให้บริการแพทย์แผนไทยให้กับผู้สูงอายุ ร้อยละ 32.0

รองลงมาคือ ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 27.0

3.2 ด้านการศึกษา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ ควรจัดสถานที่เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าให้ผู้สูงอายุ และมีความเหมาะสม ร้อยละ 31.0

3.3 ด้านนันทนาการ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่นกิจกรรมทางศาสนา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม ร้อยละ 41.0 รองลงมาควรมีการจัดสถานที่สาธารณะในชุมชน ให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 32.0 และควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 27.0

3.4 ด้านที่อยู่อาศัย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรเร่งดำเนินการจัดทำโครงการกู้เพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ร้อยละ 67.0 รองลงมาคือ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับคนในครอบครัวและผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 33.0

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง

Abstract

This research aimed to study the social welfare needs of the elderly in the area of Dong Phayung Sub-District Administrative Organization, Don Chan district, Kalasin province and to investigate guidelines for developing the social welfare management for the elderly in the area of Dong Phayung Sub-District Administrative Organization, Don Chan district, Kalasin province. The population was 491 elderly people receiving the elderly allowance service from Dong Phayung Sub-District Administrative Organization, Don Chan district, Kalasin province. The samples were 216 elderly people, both males and females, aged 60 up, receiving the elderly allowance service, and living in the area of Dong Phayung Sub-District Administrative Organization, Don Chan district, Kalasin province. The instrument was a five-point rating scale questionnaire with reliability value of .82. The questionnaire contained open-ended questions asking about suggestions. Statistics consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of this research revealed the following:

1. Regarding general information of 216 respondents, it was found that most respondents were females (53%) and 63 years old (47%). The rest was 62 and 64 (40%). All respondents possessed primary education level (100%) and got married (100%). Most of them were farmers (91.20%) and they had average incomes (from the elderly allowance, children/grandchildren, and careers) about 2,001-3,000 baht (91.20%).

2. Overall, the social welfare needs of the elderly in the area of Dong Phayung Sub-District Administrative Organization were at the high level. When considering each section of needs, it was found that the section which had the highest average was to solve poverty and disadvantage problem ($\bar{X} = 4.14$). The sections that had the second highest average consisted of recreation ($\bar{X} = 4.08$), health ($\bar{X} = 3.80$), security ($\bar{X} = 3.72$), accommodation ($\bar{X} = 3.47$), and education ($\bar{X} = 3.48$) respectively.

3. Guidelines for developing the social welfare management for the elderly in the area of Dong Phayung Sub-District Administrative Organization, were as follows:

3.1 In the health section, the elderly recommended that the officials should be sent to provide Thai traditional medical service to the elderly (32%) and the elderly should be educated on health care on a continual basis (27%).

3.2 In the education section, the elderly recommended that the elderly should be educated on the essential information (52%) and they should be provided an appropriate place as learning source (31%).

3.3 In the recreation section, the elderly recommended that the activities appropriate for the elderly—such as religious activities and visiting attractions—should be organized (41%). The public place in the community should be developed as an appropriate place for exercises of the elderly (32%) and there should be officials giving advices on the right exercises for the elderly (27%).

3.4 In the accommodation section, the elderly recommended that the project on loan for the elderly to improve the accommodation (67%) and the family members and elderly should be promoted and educated to improve the accommodation in order to prepare for the elderly (33%).

Key Word: social welfare, the elderly, Dong Phayung Sub-District Administrative Organization

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการบริหารสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนตามพระราชบัญญัติข้างต้น จึงได้กำหนดให้แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เนตรนภา จารุชาติ, 2554: บทคัดย่อ)

องค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการสร้างหลักประกันรายได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง มีพื้นที่จำนวนครัวเรือน 1,408 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,433 คน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 การดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์ หรือ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในปัจจุบันมีผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญาที่ได้รับบริการเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ จำนวน 491 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในระดับหนึ่ง ในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ในสภาพความเป็นจริง พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา ยังคงมีปัญหาในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา ยังไม่ครอบคลุมลักษณะงานสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่ 1) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย 2) สวัสดิการด้านการศึกษา 3) สวัสดิการด้านนันทนาการ 4) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย 5) สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 6) สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา สามารถดำเนินงานสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่รับบริการด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 491 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ได้รับบริการด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 216 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43)

จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุ จำนวน 216 คน ต่อจากนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยสุ่มโดยบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตงพุง อำเภอตอนฉาน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีคำถามในด้านต่างๆ 6 ด้าน ดังนี้

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย
2. สวัสดิการด้านการศึกษา
3. สวัสดิการด้านนันทนาการ
4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย
5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยมีคำถามในด้านต่างๆ 6 ด้าน ดังนี้

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย
2. สวัสดิการด้านการศึกษา
3. สวัสดิการด้านนันทนาการ
4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย
5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม
2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์และกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ เพื่อตรวจ แก้ไข ปรับปรุง ให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับกรอบที่วางไว้
3. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
4. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.60 - 1.00
5. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .82
6. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ชี้แจงให้แก่ผู้ช่วยนักวิจัย โดยชี้แจงขั้นตอนการตอบแบบสอบถาม และรายละเอียดที่ละข้อคำถาม เพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบแบบสอบถาม

3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเก็บข้อมูลในส่วนที่ไม่ครบถ้วนเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.0 มีอายุ 63 ปี ร้อยละ 47.0 รองลงมา คือ อายุ 62 ปี และ 64 ปี ร้อยละ 40 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 100 สถานภาพสมรส ร้อยละ 100 มีอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 91.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม (เบี้ยยังชีพ บุตร/หลานให้/รายได้จากอาชีพ) ร้อยละ 91.2

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 3.80$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x} = 3.72$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 3.47$) และด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.48$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ด้านสุขภาพอนามัย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่าควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ออกให้บริการแพทย์แผนไทยให้กับผู้สูงอายุ ร้อยละ 32.0

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2557)

รองลงมาคือ ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 27.0 ควรมีจัดสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุในการเข้ารับบริการกับสถานพยาบาล เช่นทางเดิน ห้องน้ำ ร้อยละ 22.0 และควรมีการส่งเสริมให้มีการออกเยี่ยมบ้านและให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือ อสม. อย่างจริงจัง ร้อยละ 19.0

3.2 ด้านการศึกษา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ ควรมีจัดสถานที่เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าให้ผู้สูงอายุ และมีความเหมาะสม ร้อยละ 31.0 และ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน ร้อยละ 17.0

3.3 ด้านนันทนาการ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่นกิจกรรมทางศาสนา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม ร้อยละ 41.0 รองลงมาควรมีการจัดสถานที่สาธารณะในชุมชนให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 32.0 และควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 27.0

3.4 ด้านที่อยู่อาศัย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรเร่งดำเนินการจัดทำโครงการกู้เพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ร้อยละ 67.0 รองลงมาคือ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับคนในครอบครัวและผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 33.0

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายดังนี้

ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) ซึ่งสอดคล้องกับ (สมพล นวะระกะ, 2555: 52) ได้ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภ่อ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมโดยภาพรวมระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริการสังคมมากที่สุด มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมาคือด้านสุขภาพอนามัยเท่ากับ 3.62 และด้านความมั่นคงทางสังคมเท่ากับ 3.61 สำหรับด้านนันทนาการเท่ากับ 3.49 ด้านที่อยู่อาศัยเท่ากับ 3.46 ด้านการทำงานและการมีรายได้น้อยที่สุดเท่ากับ 3.5 (จิตรา วีรบุรินทร์, 2546: 2-3) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุไทยในปัจจุบัน ศึกษาปัญหาการจัดบริการสังคมให้กับผู้สูงอายุไทยในปัจจุบันและศึกษารูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทยในอนาคต จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทยในอนาคตที่ผลการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด มี 4 ด้าน คือ บริการด้านประกันรายได้ บริการด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ บริการด้านนันทนาการ และบริการสังคมทั่วไปหรือบริการสังคมที่มุ่งที่ตัวบุคคล ส่วนการจัดการบริการสำหรับผู้สูงอายุอีก 3 ด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเรียงระดับจากมากไปหาน้อยคือบริการว่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน บริการด้านที่อยู่อาศัย และบริการด้านการศึกษา และสอดคล้องกับ (พรอนันต์ กิตติมั่นคง, 2547: 109-110) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความ

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2557)

ต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และด้านที่อยู่อาศัย มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 3.80$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x} = 3.72$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 3.47$) และด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.48$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ (เนตรนภา จารุชาติ, 2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมทุกด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมเร่งด่วนที่สุดในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสร้อยละ 42.73 เป็นข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยคือผู้สูงอายุยังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสเพิ่มมากขึ้น เพราะการจัดสวัสดิการในแต่ละด้านมีความแตกต่างกัน และความพร้อมของหน่วยงานที่ต่างกั

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ออกให้บริการแพทย์แผนไทยให้กับผู้สูงอายุ
2. ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น

3. ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่นกิจกรรมทางศาสนา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม

4. ควรมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาและพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยศึกษาถึงปัจจัยต่างที่มีผลต่อการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

ควรศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน รวมถึงหาแนวทางการมีส่วนร่วมในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการทุกภาคส่วนในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาการจัดสวัสดิการให้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

จิตรา วีรบุรินทร์. 2546. รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เนตรนภา จารุชาติ. 2554. การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง. วิทยานิพนธ์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรอนันต์ กิตติมั่นคง. 2547. การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ปีที่ 3 เล่มที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2557)

สมพล นวะกะกะ. 2555. **ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่**. ค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.